

Strategia Promocji i Profilaktyki Zdrowia w gminie Sulmierzyce na lata 2022 – 2030

Strategia Promocji i Profilaktyki Zdrowia w gminie Sulmierzyce na lata 2022 – 2030 jest kontynuacją Gminnego Programu Promocji i Profilaktyki Zdrowia opracowanego na lata 2016 – 2021, przyjętego uchwałą Nr XVII/98/2016 Rady Gminy w Sulmierzycach. Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Sulmierzyce. Jest to dokument określający elementy polityki zdrowotnej gminy, wyznaczający kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców przy uwzględnieniu rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia oraz priorytetów określonych w przepisach prawa. Dokument ten został opracowany na podstawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 oraz Strategii Polityki Zdrowotnej Województwa Łódzkiego na lata 2021 – 2027.

1. Wstęp.

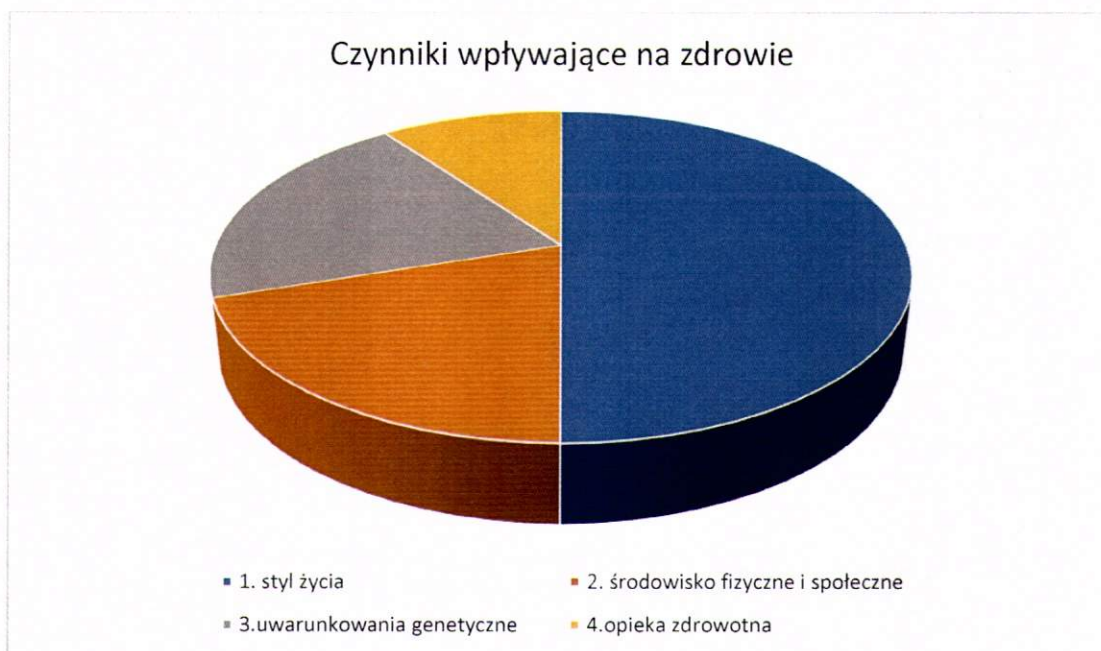
Podstawowa definicja zdrowia to definicja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), wyrażająca ideał zdrowia i traktująca je, jako podstawowe prawo człowieka oraz ogólnościowy cel społeczny. Zdrowie to stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego, a nie tylko brak choroby lub niepełnosprawności. Zdrowie jest wynikiem działania czynników związanych z dziedziczeniem genetycznym, środowiskiem, stylem życia i opieką medyczną. Promocja zdrowego stylu życia może wpłynąć na poprawę stanu zdrowia i ograniczyć zapotrzebowanie na opiekę medyczną. Ochrona zdrowia polega na zapobieganiu i leczeniu chorób, a także na utrzymaniu dobrego samopoczucia fizycznego i psychicznego poprzez korzystanie z usług medycznych, pielęgniarских oraz pokrewnych profesji medycznych.

Według Światowej Organizacji Zdrowia, ochrona zdrowia obejmuje wszelkie działania mające na celu promowanie zdrowia, do których zalicza się środki zapobiegawcze, łagodzące i lecznicze, stosowane nie tylko w stosunku do jednostek, ale także w stosunku do populacji.

Determinanty zdrowia człowieka:

1. Styl życia – jego udział jest największy (50-60%), a jego zmiana leży w możliwości każdego człowieka,
2. Środowisko fizyczne oraz społeczne życia i pracy – ma wpływ na ludzkie zdrowie w ok. 20%,
3. Czynniki genetyczne – warunkują zdrowie ludzkie w ok. 20%,
4. Opieka zdrowotna – może rozwiązać ok. 10-15% problemów zdrowotnych społeczeństwa.

Czynniki wpływające na zdrowie

2. Charakterystyka głównych zagrożeń zdrowia.

WHO szacuje, że dziewięć na dziesięć osób na świecie codziennie oddycha zanieczyszczonym powietrzem. Według tej agencji co roku ok. 7 mln ludzi umiera przedwcześnie na wywołane w ten sposób choroby nowotworowe, układu krążenia i płuc oraz udary.

Wskazuje się ponadto, że niemal połowę (47%) wszystkich zgonów w Polsce można przypisać behawioralnym czynnikom ryzyka, w tym nieprawidłowej diecie, paleniu tytoniu, spożywaniu alkoholu oraz niskiej aktywności fizycznej. Odsetek ten jest wyższy niż średnia unijna wynosząca 39%. Ponadto mieszkańcy województwa łódzkiego wypadli gorzej niż przeciętnie mieszkańcy Polski jeśli chodzi o zdrowy styl życia i zachowania prozdrowotne. Dotyczy to przede wszystkim zachowań jak: palenie papierosów, zbyt niskie spożycie warzyw i owoców, niska zgłaszalność na populacyjne badania przesiewowe finansowane ze środków NFZ. Nadwagę i otyłość mieszkańców regionu łódzkiego miało 49,8%, w Polsce to 45,7%.¹

W 2019 roku 44,5% zgonów w powiecie pączęńskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,3% zgonów w powiecie pączęńskim były nowotwory, a 5,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu pączęńskiego przypada prawie 12 zgonów (11,76).

Organizacja podkreśla jednocześnie, że wszystkie kraje powinny w trybie pilnym zająć się także problemami zdrowia psychicznego, które zajmują drugie miejsce wśród przyczyn przedwczesnych zgonów w grupie wiekowej 15-19 lat.

¹ Dane zawarte w Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021 – 2027.

Promocja zdrowia jest procesem umożliwiającym poprawę zdrowia poprzez podejmowanie działań sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu, indywidualnemu dającemu możliwość:

- identyfikacji własnych problemów zdrowotnych,
- wypracowania własnego prozdrowotnego stylu życia,
- niepogorszenie warunków socjalno – bytowych, co może mieć miejsce, jeśli nastąpi długi proces leczenia.

Promocja zdrowia określana jest jako proces umożliwiający jednostkom i grupom społecznym zwiększenie kontroli nad uwarunkowaniami zdrowia w celu poprawy jego stanu. Stanowi proces sprzyjający rozwijaniu zdrowego stylu życia, a także kształtowaniu innych społecznych, środowiskowych i osobniczych czynników prowadzących do zdrowia. Zmiana stylu życia w kierunku prozdrowotnym jest zadaniem bardzo trudnym, wymagającym wielostronnych działań. Problemem nie jest samo dostarczenie informacji o właściwych zasadach zachowań a przekonanie do ich stosowania, które przyniosłoby pożądany efekt.

Promocja zdrowia obejmuje następujące obszary działań:

- a) tworzenie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia i pracy,
- b) zachęcanie społeczeństwa do działań na rzecz zdrowia,
- c) rozwijanie indywidualnych umiejętności służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu.

Natomiast **profilaktyka** dzieli się na kilka rodzajów w zależności od momentu podjęcia działań zapobiegawczych przeciwko danej chorobie i tak wyróżnia się²:

- a) profilaktykę wczesną, której celem jest eliminacja takich społecznych, ekonomicznych i kulturowych wzorców życia, które przyczyniają się do podwyższenia ryzyka choroby (np. palenie papierosów, nieracjonalne żywienie),
- b) profilaktykę pierwotną, której celem jest zapobieganie chorobie przed jej rozwinięciem przez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka (np. obniżenia cholesterolu celem zapobiegnięcia chorobie niedokrwiennej mięśnia sercowego),
- c) profilaktykę wtórną, której celem jest zapobieganie poważniejszym konsekwencjom choroby poprzez wczesne wykrycie, leczenie i zapobieganie nawrotom (np. kontrola i leczenie nadciśnienia tętniczego krwi celem zapobiegnięcia rozwojowi choroby niedokrwiennej serca),
- d) profilaktykę trzeciej fazy (trzeciorzędową), której celem jest zahamowanie postępu lub powikłań już rozwiniętej choroby (np. rehabilitacja kardiologiczna po zawale serca).

Jednym z zadań gminy z zakresu ochrony zdrowia jest zapewnienie mieszkańcom gminy dostępności do usług medycznych w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

---

² wg R.Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellstrom – Podstawy epidemiologii. Szkoła Zdrowia Publicznego Instytut medycyny Pracy im. prof. J. Nofera. Łódź 2020

3. Cel strategiczny.

Celem strategicznym programu jest poprawa zdrowia oraz wydłużenie i poprawa jakości życia.

4. Cele operacyjne.

4.1. Zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców, realizacja badań profilaktycznych, promocja i rozwój specjalistycznych usług lekarskich w gminie.

- a) organizowanie i współorganizowanie badań profilaktycznych i szczepień ochronnych w szczególności ukierunkowanych na:
  - program profilaktyki wczesnego wykrywania chorób nowotworowych,
  - program szczepień ochronnych,
  - rozwój badań diagnostycznych,
  - program profilaktyki wczesnego wykrywania wad rozwojowych (m. in. badanie słuchu, wzroku, wad postawy, mammografia, badania spirometryczne, echo serca, badania densytometryczne kości),
  - program profilaktyki stomatologicznej,
- b) zakup sprzętu medycznego,
- c) rozbudowa istniejącej infrastruktury medycznej,
- d) upowszechnianie tematyki z zakresu ochrony zdrowia w programach i zajęciach edukacyjnych prowadzonych w przedszkolach i szkołach,
- e) rozwój i organizacja specjalistycznych usług lekarskich w gminnym ośrodku zdrowia.

4.2. Poprawa sposobu żywienia mieszkańców. Zapobieganie nadwadze i otyłości. Ograniczenie występowania chorób dietozależnych.

- a) działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży,
- b) pomoc osobom z nadwagą i otyłością,
- c) upowszechnianie wiedzy na temat zasad odżywiania podczas prawidłowego stanu zdrowia jak i w różnych jednostkach chorobowych,
- d) organizacja usług poradnictwa z zakresu prawidłowego odżywiania i jego wpływu na stan zdrowia.

4.3. Zwiększenie aktywności fizycznej, rekreacji, turystyki i sportu.

- a) promocja zdrowia poprzez wychowanie fizyczne,
- b) organizowanie i współorganizowanie imprez sportowo – rekreacyjnych,
- c) rozbudowa i modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej oraz turystycznej w gminie,
- d) organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych,
- e) poprawa wyposażenia infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- f) aktywizacja osób starszych.

4.4. Umożliwienie wczesnego rozpoczęcia procesu rehabilitacji.

- a) zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do świadczeń zdrowotnych z zakresu rehabilitacji i masażu najbliższej miejsca zamieszkania,
- b) organizacja i rozwój usług z zakresu rehabilitacji m. in. fizykoterapii, kinezyterapii, masażu klasycznego, drenażu limfatycznego, terapii manualnej.
- c) Pomoc osobom z dysfunkcją narządu ruchu, z problemami o charakterze rozwojowym i nabytym, zwłaszcza osobom starszym i niepełnosprawnym.

4.5. Ograniczenie rozpowszechniania używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych, poprawa zdrowia psychicznego.

Korespondowanie z innymi programami przyjętymi do realizacji przez gminę Sulmierzyce, w szczególności:

- a) gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- b) gminny program przeciwdziałania narkomanii,
- c) gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) gminny program wspierania rodziny,
- e) gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5. Realizatorzy programu.

Cele strategii realizowane będą przez Gminę Sulmierzyce, Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia we współpracy z innymi podmiotami i jednostkami organizacyjnymi gminy w tym, m .in. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, instytucje kultury. Wspólna realizacja programu będzie miała na celu zaangażowanie mieszkańców reprezentujących różne środowiska.

6. Koordynacja programu.

Ocena skuteczności działań będzie dokonywana na bieżąco (monitorowanie działań) po zakończeniu poszczególnych zadań i etapów lub po zrealizowaniu poszczególnych programów.

7. Finansowanie zadań w ramach Strategii Promocji i Profilaktyki Zdrowia w Gminie Sulmierzyce na lata 2022 – 2030.

Wydatki związane z realizacją Strategii Profilaktyki i Promocji Zdrowia w Gminie Sulmierzyce na lata 2022 – 2030 finansowane będą ze środków budżetu gminy.